

////////////////////////////////////

ONTWERPRAPPORT 2016

Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen

////////////////////////////////////

INHOUD

EVALUATIE QUOTUMPAD EN PRODUCTIEDOELSTELLINGEN	3
Productiedoelstellingen groene stroom	3
Marktanalyserapport	9
Quotumpad warmte-krachtkoppeling	10

LEESWIJZER

In dit document worden op verschillende plaatsen aannames en scenario's gehanteerd (zoals bvb. met betrekking tot de groei van het elektriciteitsverbruik en de impact van de verlengingen op de certificatenmarkt). Het VEA wenst te benadrukken dat het hier inderdaad om scenario's gaat, waar per definitie weer andere scenario's of aannames tegenover gesteld kunnen worden. Het heeft o.i. echter weinig zin alle mogelijke permutaties van al deze scenario's te verwerken.

Op deze manier kan dan gewerkt worden met één “beeld” over de certificatenmarkt en wordt discussie over de meest “wenselijke” combinatie van scenario’s en aannames tussen de stakeholders en het VEA (of tussen de stakeholders onderling) tot een minimum beperkt.

Dit alles doet geen afbreuk aan de algemene conclusie van dit rapport: de certificatenoverschotten vormen een bedreiging voor de goede werking van de ondersteuningsmechanismen voor groene stroom en WKK, veroorzaken te vermijden lasten voor netbeheerders en projectontwikkelaars, en moeten op korte termijn worden weggewerkt.

EVALUATIE QUOTUMPAD EN PRODUCTIEDOELSTELLINGEN

Op 31 januari 2014 werd de nota aan de leden van de Vlaamse Regering betreffende de vastlegging van de jaarlijkse bruto binnenlandse groenestroomproductie en indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron, goedgekeurd. Er wordt van deze subdoelstellingen vertrokken om een inschatting te maken van het certificatenaanbod tot 2020, aangepast met de meest recente gegevens.

Voor warmte-krachtkoppeling is er geen wettelijk voorziene doelstelling. Het quotumpad kan dus enkel geëvalueerd worden op basis van prognoses.

PRODUCTIEDOELSTELLINGEN GROENE STROOM

Wettelijke bepalingen

Het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering voor elk jaar een bruto binnenlandse groenestroomproductie vooropstelt en indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron vastlegt die erop gericht zijn de vooropgestelde bruto binnenlandse groenestroomproductie te bereiken. Deze globale groenestroomproductiedoelstelling en de subdoelstellingen werden op 31 januari 2014 door de Vlaamse Regering vastgelegd.

Artikel 7.1.10, §4 vermeldt:

Het Vlaams Energieagentschap legt een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen, vermeld in § 2, voor aan de Vlaamse Regering indien :

1° het aantal beschikbare certificaten minder dan 105 % of meer dan 125 % bedraagt van het aantal voor te leggen certificaten;

2° de verhouding tussen het aantal toegekende voor de certificatenverplichting aanvaardbare certificaten en de totale bruto geproduceerde groene stroom meer dan 5 % afwijkt van de verhouding bij de vorige evaluatie;

3° de werkelijke productie per hernieuwbare energiebron meer dan 10 % afwijkt van de subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron, vermeld in § 2. In dat geval wordt tevens geëvalueerd welke de oorzaken zijn van die afwijkingen en worden remediërende maatregelen of bijsturing van de subdoelstellingen voorgesteld.

////////////////////////////////////

Bruto groene stroom GWh	2014 (inventaris)	2015 (voorlopig)	2016	2017	2018	2019	2020
Zon							
Subdoelstelling	1.890	1.960	2.070	2.220	2.370	2.520	2.670
Prognose	2.122	2.188	2.262	2.363	2.473	2.610	2.761
Productieafwijking	12%	12%	9%	6%	4%	4%	3%
Wind op land							
Subdoelstelling	1.100	1.264	1.428	1.592	1.756	1.920	2.094
Prognose	1.002	1.350	1.573	1.796	2.019	2.242	2.465
Productieafwijking	-9%	7%	10%	13%	15%	17%	18%
Waterkracht							
Subdoelstelling	3	3	3	3	3	3	3
Prognose	4	3	3	3	3	3	3
Productieafwijking	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Biomassa							
Subdoelstelling	2.640	2.580	5.780	5.780	5.780	5.780	5.780
Prognose	1.984	2.708	2.612	4.205	5.830	5.830	5.830
Productieafwijking	-25%	5%	-55%	-27%	1%	1%	1%
Restafval (groen deel)							
Subdoelstelling	270	270	270	270	270	270	270
Prognose	307	290	290	290	290	317	317
Productieafwijking	14%	7%	7%	7%	7%	17%	17%
Biogas							
Subdoelstelling	570	600	630	660	700	730	760
Prognose	700	753	770	781	905	905	905
Productieafwijking	23%	26%	22%	18%	29%	24%	19%
Totaal groene stroom							
Subdoelstelling	6.473	6.677	10.181	10.525	10.879	11.223	11.577
Prognose	6.120	7.291	7.509	9.437	11.519	11.906	12.280
Productieafwijking	-6%	9%	-26%	-10%	6%	6%	6%
Aandeel groene stroom	10,5%	12%	13%	16%	19%	20%	21%

Tabel 1: Overzicht van de subdoelstellingen van groene stroom, de productieprognose en de afwijking t.o.v. de subdoelstelling

Uit de voorlopige cijfers van 2015 blijkt dat er 7.291 GWh groene stroom werd geproduceerd. Dit komt overeen met een aandeel groene stroom van 12%. Hiermee werd de subdoelstelling voor 2015 van 6.677 GWh ruimschoots gehaald. Voor de productie van groene stroom uit zon en biogas werd de subdoelstelling van 2015 met meer dan 10% overschreden.

Voor PV (zon) werd er in 2015 een bijkomend vermogen van 62 MW_e geïnstalleerd. In de realisatie van de subdoelstelling werd rekening gehouden met een bijkomend vermogen van 50 MWe in 2015. We merken op dat het KMI in 2015 een hoger aantal uren zonneshijns heeft opgemeten. In 2015 werden 1.734 uren zonneshijns genoteerd ten opzichte van het normale aantal van 1.544 uren¹.

Er is een inhaalbeweging gebeurd bij de productie van groene stroom uit windenergie. De productie is in 2015 met een derde toegenomen. In 2014 werd de subdoelstelling niet gehaald, terwijl in 2015 de subdoelstelling overschreden werd. In 2015 zijn er 65 windturbines bijgeplaatst en is er een vermogen van 166 MWe bijgekomen. Dat is dubbel zo veel dan het jaarlijks bijkomend vermogen van 80 MWe waarmee rekening gehouden wordt bij de subdoelstelling voor wind.

De productie van groene stroom uit biomassa is in 2015 terug gestegen naar het verwachte niveau. Hiermee werd de subdoelstelling gehaald. In 2014 was een grootschalige biomassacentrale een half jaar uit dienst genomen met een lagere productie tot gevolg. Voor restafval zien we een lichte daling, maar de realisatie van de subdoelstelling blijft behouden.

Voor biogas zien we een toename van de productie tot 753 GWh. De subdoelstelling voor biogas tegen 2020 wordt hiermee in 2015 al min of meer gehaald. Tussen 2013 en 2015 is de productie van groene stroom uit biogas veel sterker toegenomen dan in de subdoelstellingen verondersteld. Dit komt door een hoger bijkomend vermogen, maar ook door een betere benutting van de bestaande installaties. Deze installaties worden efficiënter uitgebaat waardoor de productie van biogas is gestegen.

Prognose 2016 -2020

Zonne-energie (PV)

	geïnstalleerd vermogen (in MWe)
2016	100
2017	100
2018	130
2019	150
2020	150

Tabel 2: De verwachte groei van het geïnstalleerde vermogen aan zonne-energie.

We zien een geleidelijke toename van het bijkomend geïnstalleerd vermogen van 42 MW_e in 2014 naar 62 MWe in 2015. Voor 2016 wordt een bijkomend vermogen van 100 MW_e voor de subdoelstelling aangenomen.

Uit de startverklaringen van de EPB-databank blijkt dat er een toename is van PV-installaties bij nieuwbouw omwille van het verplicht aandeel hernieuwbare energie in gebouwen. Voor 2016 verwachten we 3.900

¹ bron: <http://www.meteo.be/meteo/view/nl/23023844-2015.html>

Windenergie

Biomassa

Biogas

Quotumpad groene stroom

Op 10 december 2015 werd een wijziging van het decreet houdende diverse bepalingen inzake energie in het Staatsblad gepubliceerd. De wijziging van het Energiedecreet bevat bepalingen die een impact hebben op de certificatenoverschotten. Voor de kwantificering van de impact verwijzen we naar het vorige rapport (VEA-rapport 2015/1, deel 3).

² <http://www.vreg.be/nl/document/rapp-2016-09>

- Het quotum wordt verhoogd van 0,19 naar 0,23 in 2017, van 0,195 naar 0,205 in 2018 en van 0,20 naar 0,205 in 2019.
- Vanaf de inleveringsronde van 2017 wordt B_{tot} niet langer in rekening gebracht voor het bepalen van het aantal in te leveren certificaten. B_{tot} is de verhouding van het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten en de bruto productie van groene stroom. Deze factor wordt gebruikt in de berekening van het aantal in te leveren certificaten en is kleiner dan 1. Dit betekent dat B_{tot} ervoor zorgt dat er minder certificaten moeten worden ingediend.
- Volgens het energiedecreet konden netbeheerders groenestroomcertificaten voor installaties die elektriciteit opwekken uit zonne-energie met een startdatum vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2012 en die tegen de minimumsteun zoals bepaald in artikel 7.1.6 ingediend werden, omruilen bij de VREG. De VREG kent dan aan de netbeheerder het aantal certificaten toe dat gelijk is aan het aantal ingeleverde certificaten, vermenigvuldigd met de minimumsteun gedeeld door de bandingdeler. Hierdoor kon men bijvoorbeeld certificaten met een minimumsteun van 230 euro inwisselen tegen 230/93 certificaten. Deze “retrobanding” vergroot het aantal certificaten met ongeveer 453.000 euro per jaar. Deze retrobanding werd afgeschaft, met ingang vanaf 1 januari 2016.
- Voor grootverbruikers werd het vrijstellingspercentage voor het certificaatplichtige elektriciteitsverbruik opgetrokken: van 40% naar 47% voor de afnameschijf tussen 1 en 20 GWh en van 75% naar 80% voor de afnameschijf tussen 20 en 100 GWh. De vrijstelling wordt eveneens uitgebreid voor de vrachtbehandeling in de havens. Anderzijds wordt de regel afgeschaft dat het geheel van afnamepunten van afnemers voor het openbaar vervoer als één afnamepunt moet worden beschouwd. Hierdoor komt deze categorie van gebruikers minder snel in de hogere verbruiksschijven waar hogere vrijstellingspercentages gelden.
- Vanaf 2016 wordt er een heffing ingevoerd per afnamepunt. Met de opbrengsten worden onder meer groenestroomcertificaten via een openbare aanbesteding opgekocht en van de markt gehaald. Met het voorziene budget wordt verwacht dat er vanaf 2017 per jaar 3,86 miljoen certificaten uit omloop worden gehaald. Cumulatief komt dit neer op 19,3 miljoen certificaten tegen 2021.

- 1 Op basis van gegevens uit het rapport 'EU energy, transport and GHG emissions, trends to 2050, reference scenario 2013', waarin specifieke gegevens voor België opgenomen zijn, wordt een stabilisatie van het elektriciteitsverbruik verondersteld.
- 2 Zoals toegelicht in het VEA-rapport (2015/1) gaan we in de analyse er van uit dat bestaande installaties na 10 jaar een half certificaat krijgen per geproduceerde MWh. Dit blijft een aanname die voor discussie vatbaar is. De werkelijkheid situeert zich tussen 0 en 1. Op basis van de beschikbare informatie kunnen andere aannames evenwel niet onderbouwd worden. Door te rekenen met 0,5 GSC / MWh wordt de "fouten" marge tot een minimum herleid.

In dit rapport wordt aangenomen dat installaties die restafval verwerken, na de verlenging op basis van vollasturen, geen certificaten meer ontvangen. De berekening van de onrendabele top toont aan dat nieuwe installaties zo goed als geen ondersteuning nodig hebben, om rendabel geëxploiteerd te kunnen

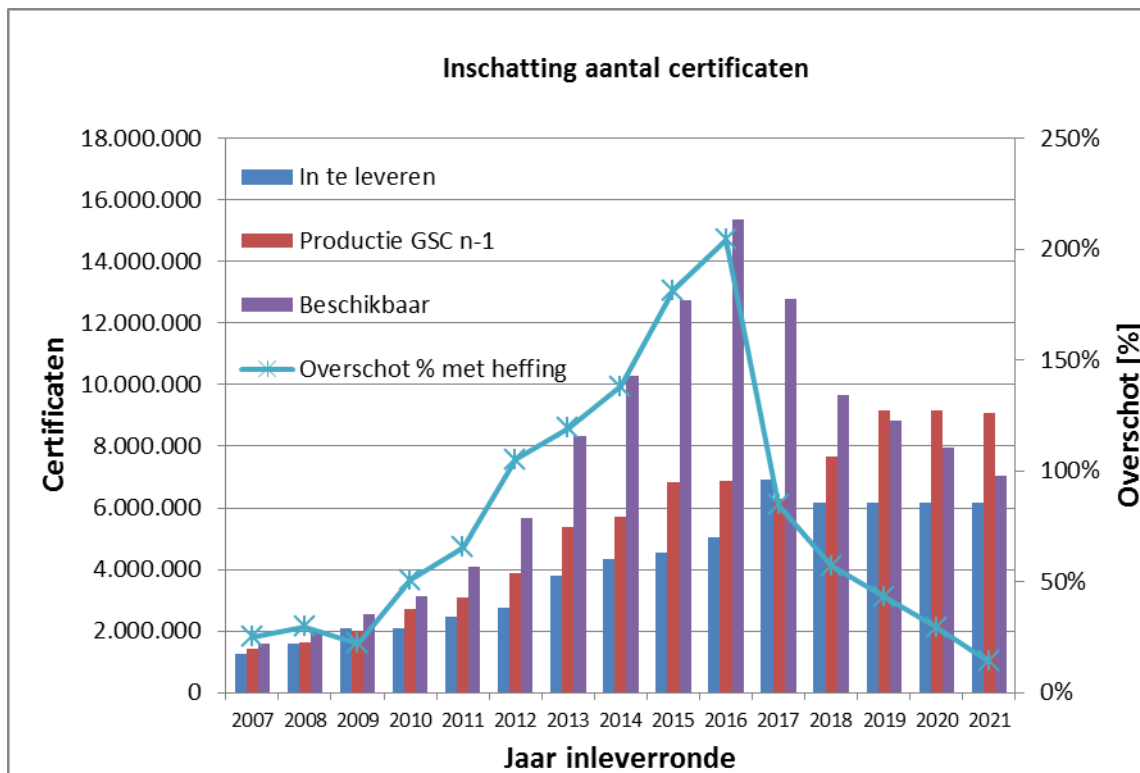
worden. We kunnen er dan ook van uitgaan dat de berekening van de onrendabele top bij een verlenging van een bestaande installatie geen bijkomende certificaten zal opleveren.

Figuur 1 toont dat door de verhoging van het quotum en de afschaffing van B_{tot} het aantal in te leveren certificaten stijgt van 5 miljoen GSC in 2016 naar 6,9 miljoen in 2017. Vanaf de inleveringsronde in 2018 wordt het aantal in te leveren certificaten ingeschat op 6,2 miljoen certificaten.

De daling van het aantal toegekende certificaten in 2016 (voor de inleveringsronde 2017) is voornamelijk het gevolg van het feit dat voor PV geen extra certificaten worden toegekend via retrobanding, zoals hierboven beschreven. Vanaf 2017 is de invloed van de opstart van een grootschalige biomassacentrale zichtbaar. Als de centrale volledig operationeel is in 2018 worden hiervoor 2,6 miljoen certificaten uitgereikt.

Het aantal beschikbare certificaten heeft met 15,4 miljoen certificaten zijn piek bereikt in 2016. Vanaf 2017 daalt het aantal beschikbare certificaten sterk door de verhoging van het aantal in te leveren certificaten en het uit de markt halen van certificaten via de verhoogde energieheffing. Tegen 2021 wordt het aantal beschikbare certificaten ingeschat op 7 miljoen certificaten.

Hiermee samenhangend zal ook het overschot sterk afnemen van 204% in 2016 tot 14% in 2021. In het vorige rapport (VEA-rapport 2015/1, deel 3) werd het overschot tegen 2021 nog ingeschat op 43%. Hier werd nog rekening gehouden met de biomassacentrale van BEE. Verder heeft het half jaar uitstel van de opstart van de centrale van Langerlo ook een invloed op het verwachte overschot tegen 2021.

Figuur 1: Overzicht van voorbijge en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlevering

MARKTANALYSERAPPORT

Artikel 6.2/1.7, §3 van het Energiebesluit legt aan het Vlaams Energieagentschap de verplichting op om aan de projectspecifieke berekeningen een marktanalyserapport te koppelen, dat minstens de volgende informatie bevat:

1° de geraamde specifieke onrendabele toppen voor de projectspecifieke installaties waarvoor sinds het vorige rapport een principebeslissing, vermeld in § 1, vierde lid, werd genomen;

2° de impact van het toekennen van certificaten aan de projectspecifieke installaties, waarvoor sinds het vorige rapport een principebeslissing, vermeld in § 1, vierde lid, werd genomen, op de certificatenmarkt en op de verwachte marktprijs voor een groenestroomcertificaat of warmte-krachtcertificaat;

3° de impact op de meest recente prognose voor de groenestroomproductie, de primaire energiebesparing en de quotadoelstellingen die hierop zijn gebaseerd.

Het marktanalyserapport, vermeld in het eerste lid, wordt door het Vlaams Energieagentschap tevens geactualiseerd naar aanleiding van de definitieve bandingfactoren, vermeld in § 2, derde lid, die sinds het vorige rapport werden vastgesteld.

In de tweede helft van 2013 werd de aanvraag voor een voorlopige bandingfactor ingediend voor de centrale van BEE Power Gent, waarop deze door het VEA werd berekend en door de minister werd gevalideerd via ministerieel besluit van 25 oktober 2013. Op 2 mei 2016 werd door de Vlaamse Regering beslist dat aangezien de noodzakelijke definitieve gegevens van de installatie door de steunaanvrager niet binnen de wettelijke termijn van uiterlijk zes maanden na de aanvraag van de definitieve bandingfactor zijn aangeleverd³, de voorlopige bandingfactor voor dit project kwam te vervallen.

Voor de conversie van de centrale te Langerlo werd de aanvraag voor een voorlopige bandingfactor ingediend en afgehandeld in de tweede helft van 2013. De definitieve bandingfactor werd toegekend in juli 2015, via ministerieel besluit van 14 juli 2015.

Aangezien de laatste wijzigingen op vlak van de projectspecifieke bandingfactoren, zoals vermeld in artikel 6.2/1.7, §3 van het Energiebesluit, reeds verwerkt waren in deel 3 van het rapport van het VEA 2015/1, wordt er voor dit rapport geen actualisatie van deze oefening meer doorgevoerd. Het scenario, zoals beschreven in figuur 1, bevat daarbij meest actuele prognoses, met de reconversie van de centrale te Langerlo, en zonder steuntoekenning voor het project Bee Power Gent.

³ Cfr. artikel 6.2/1.7, §2, vierde lid, van het Energiebesluit.

